Tere tulemast Lõuna-Eestisse!

Kuus Lõuna-Eesti maakonda avasid külastajatele teekonna „Elu kahe maailma piiril", mis kutsub tutvuma piirkonna rikkaliku kultuuripärandi, imelise looduse ja uuendusmeelsete ettevõtetega. Koostöös kogukondadega valiti välja 21 avastamisväärt paika, neid tähistavad National Geographicu kollased aknad.

Kollasest aknast kiigates saab tunnetada elamist erilises paigas Venemaa ja Läti naaberuses ning Euroopa Liidu piiril. Elu eri keelte ning erinevate kultuuride, mõtteviiside ja maailmavaadete keskel pakub alati ülllatusi ja avastamisröömu.

Lõuna-Eesti tutvustav koostööprojekt on ühtlasi üks neist algatustest, millega tähistatakse 125 aasta möödumist ajakirja National Geographic asutamisest.

Oleme kultuuri- ja ajaloohuvilisele külastajale valinud välja põnevad ja avastamisväärt paigad Lõuna-Eestis. Vali endale sobiv aeg ja teekond.

Kohtumiseni Lõuna-Eestis!

Tartu – Lõuna-Eesti pealinn

Hansalinn Tartu on Eesti suuruselt teine linn ja värav Lõuna-Eestisse. Tartu on läbi aegade olnud Eesti vaimne pealinn, heade mõtete linn. Siin sündisid eesti teater ja sai alguse laulupeotraditsioon. Tartu on ka teaduse linn. Siin asub Põhja-Euroopa üks vanemaid ülikoole, 1632. aastal asutatud Tartu Ülikool, mis on andnud Eestile rahvusvaheliselt tunnustatud teadlasi ja õpetlasi. Tänu tudengkonnale põimuvad Tartus nooruslik elurõõm ja akadeemilised traditsioonid. Raekoja platsil tervitab kõiki suudlevate tudengite kuju. Kujuga seotud legend räägib kahest armunud tudengist, kes kõndisid mööda pimedaid vanalinna tänavaid. Naerdes ja suudeldes jõudsid nad raekojani. Oli sügis ja hakkas sadama. Noormees avas oma vihmavarju ja kaisutas tüdrukut. Nad suudlesid pikalt. Nende armastus jõudis taevani. Tüdruk soovis, et see jääks igavesti nii. Äkitselt tabas neid taevast sinine nool ja paarike kivistus. Sellest ajast saadik on nad seisnud Raekoja platsil ning avanud möödakäijate südameid armastusele ja huuli suudlustele. Iga kord, kui sajab, kukub vihmavarjult väike punane süda. See meenutab imeilusat armastuslugu. Kui peatute öigel hetkel, võib väike purpurpunane süda kukkuda just teie jalge ette.

1 **Tartu-Mustvee-Alatskivi-Tartu**
Teekonna pikkus ja kestvus:
Tartu – Mustvee (60,2 km; 45 min);
Mustvee – Alatskivi (35,3 km; 27 min);
Alatskivi – Tartu (39,1 km; 32 min)
Teekond kokku: 134,6 km

Mustvee

Mustvees elavad viie usutunnistuse järgijate kogukonnad. Leidke üles neid kogukondi esindavad pühamud. Kui teil õnnestub heita pilk ka pühakodadesse, olete saanud osa rikkalikust kultuuripärandist, mida kusagil mujal Eestis sellisel kujul ei esine. Vene vanausulised (vn starovero) elavad Peipsi järve läänekaldal juba ligikaudu kolm sajandit. Palvekodade ehitus siin piirkonnas algas 18. sajandil. Vanausulised on suutnud säilitada oma ainulaadse kultuuri ja vältida assimileerumist – see puudutab nii keelt, kultuuri kui ka usulist kuuluvust, nad ei tunnista nimelt Nikoni reformidega tehtud muudatusi ei liturgias ega ka rituaalides. Praeguseks on vanausulisi Eestis 11 kogukonda.

Räpina ajalooline süda

Taaskasutustehnoloogial põhinev paberiveski alustas Räpinas tööd 1734. aastal. Vaadeldes Räpina paberivabriku punastest tellistest peahoonet meenuvad vanad paberimeistrid, kelle ligi 300-aastane kogemus moodustab nüüdisaegse ettevõtte auväärse ajaloo. Üle veesilma avaneb paeluv vaade Räpina mõisa majesteetlikule peahoonele Sillapää lossile (rajatud 1836–1847). Aastatel 1923–1924 avati siin gümnaasiumi põllumajandusklass, millega algas Räpina Aianduskooli ajalugu. Lossi ümbritsev park on üks liigirikkamaid ja kõige paremini hooldatud täisealiste puude ja põõsastega mõisaparke – esindatud on nii Inglise ja Prantsuse park kui ka metsapark. Pargis asuva Musitempli kohta räägitakse, et selle sammaste all teineteisele tõotuse andnud armastajad jäävad kokku terveks eluks.

Podmotsa küla

Podmotsa küla asub Eesti ja ühtlasi Euroopa Liidu piiril, millest 100 m kaugusele üle vee jääb Venemaa. Seto rahvas on elanud siin kahe usu piiril, Eesti ja Venemaa vahel, juba muinasajast saadik. Kui piir oli veel avatud, käis Vene poolelt Kulje kiriku preester koos sealse rahvaga Podmotsa tsässonas suvistepüha pidamas. Pühade algust tähistas ristide ja ikoonide saabumine lahe tagant paadi või parvega. Suvistepüha ajal ehitakse tsässon noorte kaskedega. Palvusele viiakse kaselehtedega kollaseks värvitud mune, mida hiljem haudadel koos suitsukala, pirukate ja sõiraga süüakse. Kalmudel sõõmise komme ulatub tagasi kaugusse minevikku, kinnitades pere ja suguvõsa ühtekuuluvust vaatamata paiknemisele siin- või sealpool elu ja surma rajajoont. Kodukalmistule vanemate ja sugulaste juurde matmine on Podmotsa rahva jaoks loomulik veel tänapäevalgi.

Eesti Maanteemuuseum ja Postitee

Maanteemuuseum asub 1863. aastast pärinevas Varbuse postijaamas, kus kunagi oli 33 hobuse tall ning toimus regulaarne postivedu Tartu ja Võru vahel. Tartu ja Võru vaheline tee on osa põneva ajalooga kauba- ja sõjateest, ühendades muuhulgas Pihkvat ja Tartut. Alates 19. sajandi keskpaigast hakkasid siin veerema postivankrid, loodi postijaamade ja kõrtside võrgustik ning seepärast nimetatakseegi seda Postiteeks. Postijaama kompleksi kuulub viis hoonet, mis tutvustavad Eesti maanteede ajalugu ning sellega seotud teemasid alates rändamisest ja sõidukitest kuni teed mööda toodud uuendusteni. Maanteemuuseumi väliekspositsiooni põnevaima osa moodustab maailmas ainulaadne väljapanek, kus külastajatel on võimalus ajas rännata ja igal käänakul põnevaid tegelasi kohata. Muuseum on kui elav ekspositsioon – siin liiguvad nii ajale jalgu jäänud kui ka tuleviku sõiduvahendid. Suurt rõhku pannakse laste liikluskasvatusele. Muuseumis asuv tee-ehitus- ja hooldusmasinate kollektsioon on töeline maiuspala tehnikahuvilistele ning muuseumi teehöövlite kollektsioon Balti- ja Põhjamaade esindusliikemaid.

3 **Tartu-Otepää-Sangaste-Urvaste-Sangaste-Valga-Tartu**
Teekonna pikkus ja kestvus: Tartu – Otepää (43,7 km, 38 min);
Otepää – Sangaste (21,3 km, 19 min); Sangaste – Urvaste (16,2 km, 13 min); Urvaste – Sangaste (16,2 km, 13 min);
Sangaste – Valga (28 km, 26 min); Valga – Tartu (86,5 km, 1h 6 min)
Teekond kokku: 211,9 km

Urvaste kirik ja Uhtjärv

Uhtjärvega on seotud arvukalt muisteideid. Uhtjärve ürguro nõiariigi sünniluugu jutustab, et sorts pääsenud magava Uhti käest põgenema. Nimelt tahtnud sorts Uhtit uputada, ent kangelane ärganud müdina peale üles, mispeale sorts ennust mustaks härjaks moondanud ja muudkui pagenud, aga polevat jõudnud kuigi kaugele, kuna nainud, et tema tembust järv sündinud. Jäänud siis pidama oru kaldale, koht meeldinud, rajanud enesele Nõiariigi ürgorgu. Ajapikku trikitanud edasi, uputanud kirikukellad järve, peitnud järve õige nime kirikutorni muna alla.

Valga – üks linn, kaks riiki

Eesti-Läti piiril asuva Valga linna mõjuala ulatub kahe riigi kakskeelsesse kultuuriruumi. Legend linna jagunemise kohta kahe riigi vahel räägib, et vanal Liivimaal arenenud Valga ühtse linnana. Kui tekkisid Eesti ja Läti vabariik, ei suudetud aga ära jagada, kummale peaks linn kuuluma. Piiritüli lahendas 1920. aastal Inglise kolonel Tallents, keda olevat kostitatud ühel nädalal eestlaste ja teisel lätlaste juures. Tallents olla käega (mõõgaga) löönud ja linna kaardil pooleks jaganud – eestlased ühele ja lätlased teisele poolele. Tänapäeval on Valga-Valka nagu üks linn, mis ei mahu ühe riigi piiridesse. Pole vist külalist, kes ei oleks lasknud ennast nende piiripostide taustal pildistada. Proovi seista nii, et oled ühe jalaga Eestis ja teisega Lätis ning hoiad ühes käes jäätist ja teises *saldējumsi*!

4 **Tartu-Võrtsjärve-Viljandi-Tõrva-Tartu**
Teekonna pikkus ja kestvus:
Tartu – Võrtsjärve (41,3 km, 35 min);
Võrtsjärve – Viljandi (36,8 km, 27 min);
Viljandi – Tõrva (49,8 km, 42 min);
Tõrva – Tartu (68 km, 53 min)
Teekond kokku: 195,9 km

Võrtsjärve piirkond

Võrtsjärv on Eesti suurim sisejärv. Suur-Emajõe kaudu on Võrtsjärv ühenduses Peipsi järvega, mis tagab veekogu kalarikkuse. Võrtsjärvele iseloomulikuks kalapüügivisiks on läbi aegade olnud kaletamine, mis kujutab endast traalpüüki purje jõul spetsiaalselt selleks otstarbeks ehitatud kalepurjekaga. Vanade traditsioonide järgi ehitatud kalepurjekas pakub tänapäeval vanalaevandus- ja kalastushuvilistele huvisõite Võrtsjärvel ning ka Viljandi järvel, mis jääb Võrtsjärve külastuskeskusest kõigest 30-minutilise autosõidu kaugusele.
Eesti pärimusmuusika koduks peetavas Viljandi linnas toimuvad pärimusmuusikafestivalid toovad linna muusikasõpru lähedalt ja kaugelt. Viljandis asub ka Eesti Pärimusmuusika Keskus ning TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia.

Barclay de Tolly mausoleum

Kindralfeldmarssal on Eestiga seotud inimestest üks kuulsamaid ja ilmselt suurim Vene väejuht, kelle põrm puhkab Eestis. Šoti juurtega balti aadliperekonnast põlvnev Vene väejuht etendas olulist rolli 1812.–1814. aasta võitluses Napoleoni vastu. Jõgevestega on Barclay de Tolly nimi seotud alates 1791. aastast, mil ta abiellus Helene Auguste Eleanore von Smitteniga ja sai seeläbi Jõgeveste mõisa omanikuks. 1823. aastal lasi vürst Barclay de Tolly lesk oma abikaasa mälestuseks ehitada mausoleumi. Hauakambrisse paigutatud vürst Barclay de Tolly ja tema abikaasa sarkofaagid on originaalkujul säilinud praeguseni. Räägitakse, et Teise maailmasõja ajal olid lahingud kestnud pikalt ka Jõgeveste lähedal, kuid mõlemad pooled austanud väejuhti sel määral, et mausoleum jäi lahingutest puutumata.

Tartu Külastuskeskus
Raekoja plats 1A, Tartu
+372 744 2111
tartu@visitestonia.com
www.visittartu.com

Jõgevamaa Turismiinfokeskus
Suur tn 3, Jõgeva
+372 776 8520
jogeva@visitestonia.com
www.visitjogeva.com

Võrumaa Turismiinfokeskus
Jüri tn 12, Võru
+372 782 1881
voru@visitestonia.com
www.visitvoru.ee

Põlvamaa Turismiinfokeskus
Kooli tn 1, Räpina, Räpina vald
Põlvamaa
+372 799 5001
polvamaa@visitestonia.com
www.visitpolva.ee
www.visitsetomaa.ee

Otepää Turismiinfokeskus
Tartu maantee 1, Otepää, Otepää vald
Valgamaa
+372 766 1200
otepaa@visitestonia.com
www.otepaa.eu

Valga Turismiinfokeskus
Kesk tn 11, Valga
+372 766 1699
valga@visitestonia.com
www.turism.valgamaa.ee

Viljandi Turismiinfokeskus
Vabaduse plats 6, Viljandi
+372 433 0442
viljandi@visitestonia.com
www.viljandimaa.ee

Setomaa Turismiinfopunkt
Pähi 12, Värska, Põlvamaa
+372 5682 1268
turism@setomaa.ee
www.visitsetomaa.ee

Peipsimaa Külastuskeskus
Suur tee 25, Peipsiäärne vald,
Tartumaa
+372 5662 9329; +372 5563 9398
info@peipsimaa.ee
www.visitpeipsi.com
www.peipsimaa.ee

Võrtsjärve külastuskeskus
Vaibla küla, Kolga-Jaani vald,
Viljandimaa
+372 5695 2950
info@vortsjarv.ee
www.vortsjarv.ee

Vaatamisväärsused

1. **Kuremäe klooster**
Kuremäe küla, Iluka vald, Ida-Virumaa
+372 337 0715
59°11'57"N 27°25'3"E

2. **Äninurme puiduait**
Võidu tn 3, Äninurme, Ida-Virumaa
www.puiduait.ee
+372 337 5762
58°39'7"N 26°51'4"E

3. **EKB Mustvee Betaania koguduse pühamaja**
Mustvee
58.848562, 26.943601

4. **Mustvee Püha Kolmainsuse Ainuusu kirik**
Mustvee
58.850667, 26.948626

5. **EVKL Mustvee vanausuliste kirik**
Mustvee
58.842364, 26.946201

6. **Raja lähavaikla (7 km)**
Raja küla, Kasepõld vald

7. **Räpina vanausuliste pühamaja kellatorniga**
Räpina linn, Kasepõld vald
58.824851, 26.944194

8. **EVKL Kükita vanausuliste palvela**
Kükita
58.812072, 26.94816

9. **Mustvee vanausuliste muuseum**
Härva tn 22, Mustvee, Jõgevamaa
+372 5564 7321
58°51'0"N 26°56'6"E

10. **MPEÖK Mustvee Pühe Nikolause kirik**
Mustvee
58.84841, 26.939874

11. **EELK Mustvee luterlusu kirik**
Mustvee
58.847953, 26.934535

12. **Peipsi püsinäitus „Peipsi järve elu tuba"**
Kasepõld
www.peipsi.ee
+372 602 0105
58.7607, 26.959033

13. **Näitus „Šamovarid ja vanausulised"**
Kasepõld
58.795343, 26.959351

14. **Kalevipoja muuseum ja Kratikilla seikluspark**
Kõpsa küla, Saare vald
www.kalevipojakoda.ee
+372 5345 8343
58.696231, 26.847539

15. **Alatskivi loss**
Lossi tn 4, Alatskivi vald,
Tartu maakond
www.alatskiviloss.ee
+372 528 6598;
+372 745 3816
58°38'13"N 27°7'45"E

16. **Kallaste kalmistu**
Kallaste
58°39'17"N 27°9'58"E

17. **Nina tuletorn**
Nina küla
58°36'26"N 27°12'31"E

18. **Liivi muuseum**
Rupsi küla, Alatskivi
www.muusa.ee
+372 745 3846
58°34'11"N 27°7'15"E

19. **Sibulatee**
Vara, Alatskivi,
Peipsiäärne vald ja kallaste linn
www.sibulatee.ee
+372 56480065

20. **Kostja sibulatalu**
Koikja
www.sibulatee.ee/kostja-sibulatalu
+372 522 4056
58°32'56"N 27°13'2"E

21. **ambulARTorium**
Kasepõld
ambulartorium.blogspot.com
+372 5661 0694
58°31'49"N 27°18'31"E

22. **Vanausuliste muuseum**
Koikja küla
www.hot.ee/ik/koikjamuuseum
+372 745 3431
58°32'50"N 27°12'54"E

23. **Peipsimaa külastuskeskus**
Koikja
www.peipsimaa.ee/kontakt
+372 5663 9398
58°33'13"N 27°12'48"E

24. **Varnja paleela**
Varnja küla
58°29'31"N 27°14'27"E

25. **Varnja Elava Ajaloo muuseum**
Varnja küla
www.sibulatee.ee/varnja-muuseum
+372 527 5898
58.491989, 27.238884

26. **Voronja galerii**
Varnja küla
+372 5564 7803
58.495050,27.237395

27. **AHHAA Teaduskeskus**
Tartu
www.ahhaa.ee
+372 745 6789
58°23'36"N 26°44'3"E

28. **Saatse Püha Paraskeva kirik**
Saatse
57°25'7"N 27°47'17"E

29. **Saatse Seto Muuseum**
Saatse küla, Värska vald,
Põlvamaa
www.setomuuseum.ee
+372 5342 1428
57°53'09"N 27°48'14"E

30. **Vana Jüri seekipood**
(avatud suvel)
Kolossova küla, Värska vald,
Põlvamaa
www.vahtraorg.ee
+372 529 9190
57°52'36"N 27°43'06"E

31. **Tartu Ülikooli muuseumid: TÜ Ajaloo Muuseum**
Tartu
www.ajalোomuuseum.ut.ee
+372 737 5674
58°22'49"N 26°42'55"E

32. **Tartu Linnamuuseum**
Tartu
linnamuuseum.tartu.ee
+372 746 1911
58°22'55"N 26°43'44"E

33. **Eesti Rahva Muuseum**
Tartu
www.erm.ee
+372 735 0400
58°22'36"N 26°42'41"E

34. **Mänguasjamuuseum**
Tartu
www.mm.ee
+372 736 1550
58°22'56"N 26°43'5"E

35. **Lõdakoda**
Tartu
www.lodi.ee
+372 5559 9100
58°23'28"N 26°42'46"E

36. **Võdepsu Pühe Nikolause kirik**
Võdepsu
58°44'4"N 27°32'39"E

37. **Loossina tsässon**
Laossina
58°16'6"N 27°34'48"E

38. **Mõiatmäe tsässon**
Mõiatmäe
58°00'10"N 27°32'37"E

39. **Usinina tsässon**
Usinitsa küla
57°59'29"N 27°31'34"E

40. **Värska Pühe Georgiose kirik**
Värska
57°57'36"N 27°37'45"E

41. **Kunstipood**
Värska küla, Värska vald
58°29'31"N 27°14'27"E

42. **Varnja Elava Ajaloo muuseum**
Varnja küla
58°29'31"N 27°14'27"E

43. **Vorsmuudi/Kunstrak**
+372 5332 3833
57°57'36"N 27°37'44"E

44. **Podmotsa tsässon**
Podmotsa, Värska vald

45. **Setu Talumuuseum**
Pikk 56, Värska, Põlvamaa
www.setomuuseum.ee
+372 529 9190
57°56'33"N 27°39'6"E

46. **Treski tsässon**
Treski küla,
Karisilla-Petseri tee ääres
57°52'29"N 27°34'52"E

47. **Saatse Pühe Paraskeva kirik**
Saatse
57°25'7"N 27°47'17"E

48. **Pluga Koobaste kilastuskeskus**
Pluga küla, Orava vald,
Põlvamaa
www.pluga.ee
+372 534 4129
57°50'35"N 27°28'32"E

49. **Pluga Savikoda**
Pluga küla, Orava vald
www.savikoja.ee
+372 510 1783
57°50'24"N 27°28'5"E

50. **Laulupema monument**
57°48'40"N 27°26'40"E

51. **Obinitsa tsässon**
Obinitsa küla
57°45'5"N 27°26'34"E

52. **Obinitsa muuseum**
Obinitsa küla, Meremäe vald
www.obinitsamuuseum.ee
+372 785 4190
57°48'35"N 27°26'34"E

53. **Seto Ateljee-Galerii**
Obinitsa küla, Meremäe vald,
Võrumaa
www.setokunst.ee
+372 511 7861;
+372 5656 9079
57°46'29"N 27°27'43"E

54. **Luikjärve Talu**
(avatud ettetellimisel)
Pähi küla, Otepää vald,
Valgamaa
galerii.kirmas.ee/nypil/gustav-wulff-ois/muuseum/
+372 523 3060
58°23'8"N 26°29'27"E

73. **Puhajärv**
Puhajärve, Valgamaa

74. **Hobuvankrite muuseum**
(avatud ettetellimisel)
Pilkuse, Otepää vald,
Valgamaa
www.hm-kodulehed.ee/hobuvankrid/
+372 502 4327
58°19'5"N 26°29'53"E

75. **Canterville Loss (Pikajärve mõis)**
Pikajärve küla, Valgjärve vald,
Põlvamaa
www.canterville.ee
+372 5663 1795
58°58'58"N 27°27'29"E

76. **Sillapää loss ja park ning Räpina Koduloo- ja Aiandusmuuseum**
Pargi tn 28, Räpina, Põlvamaa
+372 799 5545
+372 52 07811
58°50'0"N 27°23'7"E

77. **Räpina loomemaja**
Pargi tn 31, Räpina, Põlvamaa
www.rapinaloomemaja.ee
+372 5301 0830
58°5'47"N 27°23'7"E

78. **Räpina Keraamika**
Pargi tn 23, Räpina, Põlvamaa
+372 5621 8505
58°54'8"N 27°27'16"E

79. **Eesti Lennundusmuuseum**
(avatud suvel)
Lange küla, Haaslava vald,
Tartu maakond
www.lennundusmuuseum.ee
+372 502 6712

80. **Postitee**
www.postitee.ee

81. **Põlva Tehnikamuuseum**
Karitsiksi küla, Kõlleste vald,
Põlva maakond
www.pohjatalurahvamuuseum.ee
+372 797 0310
58°7'19"N 26°55'27"E

82. **RMK Kiidjärve loodusteekas**
Kiidjärve küla,
Vastse-Kuuste vald,
63604 Põlvamaa
loodusegakoos.ee/kuhuminna/puhkeala/kiidjarve-kooraste-puhkeala/1742
+372 516 8887
58.139636,27.0193

83. **Ahja valla Tuglase muuseum**
Tartu maantee 21, Ahja vald,
Põlva maakond
ahjamuuseum.edicygages.com
+372 797 0100
58°12'29"N 27°42'7"E

84. **EELK Põlva Pühe Neitsi Maarja kirik**
Kesk tn 2, Põlva
www.eelk.ee/h_pova.html
+372 529 6049
58°3'18"N 27°30'27"E

85. **Eesti Maanteemuuseum**
Varbuse küla, Kanepi vald,
Põlva maakond
museum.mnt.ee
+372 518 6684
58°125'N 26°55'2"E

86. **Väimela mõisakompleks ja park**
Pärna tee 10, Väimela alevik,
Võru vald, Võru maakond
www.mois.ee/voru/vaimela.shtml
57°53'4"N 27°1'4"E

87. **Mooste mõisakompleks**
Mooste alevik, Mooste vald,
Põlva maakond
www.moostemois.ee
+372 511 7848
+372 565 1406
58°39'39"N 27°11'29"E

88. **Leevaku Hüdroelektrijaammuuseum** (avatud suvel)
Leevaku küla, Räpina vald,
Põlvamaa
+372 795 2238
58°25'5"N 27°24'5"E

89. **Mõikadi kivi**
Võhandu 11, Räpina, Põlvamaa
www.eelk.ee/rapina
+372 5663 1795
58°58'59"N 27°27'29"E

90. **Sillapää loss ja park ning Räpina Koduloo- ja Aiandusmuuseum**
Pargi tn 28, Räpina, Põlvamaa
+372 799 5545
+372 52 07811
58°50'0"N 27°23'7"E

91. **Räpina paberivabrik**
Pargi 23, Räpina, Põlvamaa
www.rappin.ee
+372 799 8240
+372 504 5096
58°5'48"N 27°27'18"E

92. **Valga Militaarteemapark**
Pikk tn 16a, Valga
www.samaalinnamuuseum.ee
+372 767 1127
57°46'55"N 26°31'3"E

93. **Valga-Valka riigipiir**
Sõpruse-Raina

94. **Valga muuseum**
Vabaduse 8, Valga
www.valgamuuseum.ee
+372 766 8860
57°46'37"N 26°21'5"E

95. **Valga raekoda**
Kesk tn 11, Valga
57°46'35"N 26°15'2"E

96. **Valga Jaani kirik**
57°46'36"N 26°15'2"E

101. **Pokumaa**
Pokukoda talu, Urvaste vald,
Võrumaa
www.pokumaa.ee
+372 5342 5054
57°56'32"N 26°35'9"E

102. **Urvaste kirik**
Kirikuküla küla, Urvaste vald,
Võrumaa
57°54'38"N 26°32'38"E

103. **Liiklusliin**
Ulue-Antsla küla, Urvaste vald,
Võrumaa
www.liiklusliin.ee
+372 504 5066
57°52'4"N 26°32'51"E

104. **Võrtsjärve külastuskeskus** (avatud suvel)
Vaibla küla, Kolga-Jaani vald
www.vortsjarv.ee
+372 5695 2950
4G4734.9;64735&6.6

105. **Meleski kultuurivabrik**
Kolga-Jaani vald, Viljandimaa
www.meleski.ee
+372 507 9894

106. **Valma kalurikõla ja infopunkt**
Virratsi vald, Viljandimaa
www.vortsjarv.ee
+372 5198 1423
41488?.2395/y6471109.329

107. **Ülustvere jõeru**
Võhandu 11, Räpina, Põlvamaa
www.eelk.ee/rapina
+372 5663 1795
58°58'59"N 27°27'29"E

108. **Bonifatiuse Gild**
Väike-Turu 8, Viljandi
www.bonifatiusgild.ee
58°21'50"N 25°35'50"E

109. **Pärimusmuusika Ait**
Tasuja pst 8, Viljandi
www.folk.ee/et/Parimusmuusik-ai-ait
58°21'40"N 25°35'45"E

110. **Viljandi lossimäed ja rippsild**
Viljandi
58°21'33"N 25°35'37"E

111. **Ennuksemäe punker**
Tarvastu vald, Viljandimaa
www.tarvastu.ee/et/ennuksemae-punker1
+372 436 6262

112. **Tarvastu Käsitöökoda**
Tarvastu vald, Viljandimaa
kasitookoda.tarvastu.ee
+372 436 6262
X609608,5580;y6456428,917

113. **Mulgi pere skulptuur**
58°12'48"N 25°53'5"E

114. **Riidaja mõis**
Põdrala vald, Viljandimaa
x611890;y644000

115. **Torupilli talu**
Põdrala vald, Viljandimaa
www.torupilltalu.ee
+372 527 8149
x612570;y6439811,1

116. **Järvemõisa Kalala**
Rannu vald, Tartumaa
kalala.emu.ee/kalala/
+372 522 9570
x624008,4;y6454248

117. **Rannu park ja mõisahoone**
Rannu vald, Tartumaa
x630152,8395;y6457545,146

118. **Rannu Pühe Martini kirik**
Rannu vald, Tartumaa
x627691,5;y6463295,1

119. **Tartu Observatoorium**
Tõravere, Tartumaa
www.aai.ee
+372 696 2510
58°15'55"N 26°52'
26°27' 58.56875

120. **EELK Nõo Püha Laurentiuse kirik**
Tartu tn 2, Nõo vald, Tartu maakond
+372 745 5195
58°16'39"N 26°32'6"E

121. **Sadama Pühakoda**
Sadama 1, Tartu
58°23'3"N 26°30'10"E

122. **Lutsu mõis ja mõisapark**
Luke mõis, Luke küla,
Nõo vald, Tartu maakond
www.lukemois.ee
+372 508 8339
58°14'35"N 26°34'29"E

123. **Elva maitsekoss**
Pargi tn 2, Elva, Tartumaa
www.maitsekoss.elva.ee
+372 733 0132
58°13'28"N 26°25'18"

124. **EELK Aksi Andreasse kirik**
Voidi küla, Tabivere vald,
Jõgeva maakond
+372 5811 3195
+372 526 8738
58°13'49"N 26°38'26"E

125. **Jõaaja kivikas**
Aksi küla, Tartu vald,
Tartu maakond
www.jaaaeg.ee
+372 5911 3318
58°13'33"N 26°40'34"E

126. **Suomeposte tuba-museum**
Kastolsaare 22, Aksi küla,
Tartu vald, Tartu maakond
+372 735 3138
58°13'30"N 26°40'36"E

127. **Ülustvere aleu**
Võhandu 11, Räpina, Põlvamaa
www.eelk.ee/rapina
+372 5663 1795
58°58'59"N 27°27'29"E

128. **Lõuna mõis ja park ning Räpina Koduloo- ja Aiandusmuuseum**
Pargi tn 28, Räpina, Põlvamaa
+372 799 5545
+372 52 07811
58°50'0"N 27°23'7"E

129. **Räpina loomemaja**
Pargi tn 31, Räpina, Põlvamaa
www.rapinaloomemaja.ee
+372 5301 0830
58°5'47"N 27°23'7"E

130. **Räpina Keraamika**
Pargi tn 23, Räpina, Põlvamaa
+372 5621 8505
58°54'8"N 27°27'16"E

131. **Meistrite Maja**
Võhandu 10, Räpina, Põlvamaa
www.ulekango.ee
+372 553 4051
58°55'0"N 27°27'2"E

132. **Lõuna mõis ja Luua metsamuuseum**
Luua küla, Palamuse vald,
Jõgeva maakond
www.luua.edu.ee
+372 776 2111
58°39'20"N 26°36'5"E

133. **Palamuse O.Lutsu Kihelkonnakoolimuuseum**
Kõstri allee 3, Palamuse vald,
Jõgeva maakond
www.palmuseum.ee
+372 776 0514
58°40'60"N 26°34'59"E

134. **Kuremaa veski**
Kuremaa, Jõgeva vald,
Jõgeva maakond
+372 505 6224
58°44'26"N 26°31'41"E

135. **Laiuse lossivaremed**
Laiusevälja küla, Jõgeva vald,
Jõgeva maakond
58°48'42"N 26°32'29"E

136. **Luunja mõisapark**
Luunja vald, Tartumaa
58° 24' 11" N, 27° 6' 25" E

137. **Kastre mõis ja mõisapark**
Kastre, Mäksa vald, Tartumaa
www.mois.ee/tartumaa/kastre.shtml
+372 741 1502
58° 21'N, 26° 55'E

138. **Võnnu Jakobi kirik**
Võnnu vald, Tartumaa
58° 16' 53" N, 27° 2' 39" E

139. **Järvselja Jahiloss ja lossiaed**
Järvselja, Mõniste vald, Tartumaa
+372 5381 3661
58°16'12" 27°18'16"

140. **Sänna kultuurimõis**
Sänna küla, Rõuge vald,
Võrumaa
www.kultuurimois.kultuurinfo.ee
+372 5558 8927
57°44'32"N 26°47'1"E

141. **Eesti Ema monument**
Kesklase tn 1, Rõuge alevik,
Võrumaa
57°43'49"N 26°54'45"E

142. **Rõuge Maarja kirik**
Haanja mnt 6, Rõuge alevik,
Võru maakond
www.rougemaarja.ee
+372 785 5218
57°43'52"N 26°55'43"E

143. **Õõbikuoru hüdroelektrijaam**
Õõbikuoru tn 3, Rõuge alevik,
Võru maakond
+372 509 0372
www.rougemuseum.ee
+372 785 5218
57°43'52"N 26°55'43"E

144. **Viitina mõis**
Viitina küla, Rõuge vald,
Võru maakond
57°41'34"N 26°56'45"E

145. **Karula Maarja kirik**
Lüllemae küla, Karula vald,
Valgamaa
www.valgaparaoskhood.ee
+372 769 7249
57°44'50"N 26°22'38"E

146. **Põdra mõis**
Tõrsi küla, Laheda vald,
Põlva maakond
+372 510 2321
57°57'29"N 27°0'19"E

147. **Tahina Puhkemaja**
Tahina küla, Vastseliina vald,
Võrumaa
www.tahina.ee
+372 509 0143
57°48'55"N 27°19'15"E

148. **Võsekoja puhkekoja**
Mõdri küla, Vastseliina vald,
Võrumaa
www.vasekoja.ee
+372 583 8056
57°44'1"N 27°20'54"E

149. **Kirikumäe Matkamaja**
Kirikumäe küla, Vastseliina vald,
Võrumaa
+372 786 7623
57°41'8"N 27°15'16"E

150. **Põõni kõrts ja puhkekoja**
Põõni küla,
Misso vald, Misso vald,
Võrumaa
+372 517 9228

151. **Kõrtsi kõmping** (avatud suvel)
Koikja küla, Peipsiäärne vald
www.koikja.ee
+372 5694 1921
58°33'18"N 27°12'34"E

152. **Kivi Puhkemaja**
Vara vald, Tartumaa
www.kivipuhkemaja.ee
+372 5349 2225
58°29'9"N 26°51'12"E

153. **Saarjärve Jahiloss**
Järvselja, Mõniste vald, Tartumaa
+372 5381 3661
58°16'12" 27°18'16"

154. **Sänna kultuurimõis**
Sänna küla, Rõuge vald,
Võrumaa
www.kultuurimois.kultuurinfo.ee
+372 5558 8927
57°44'32"N 26°47'1"E

155. **Eesti Ema monument**
Kesklase tn 1, Rõuge alevik,
Võrumaa
57°43'49"N 26°54'45"E

156. **Rõuge Maarja kirik**
Haanja mnt 6, Rõuge alevik,
Võru maakond
www.rougemaarja.ee
+372 785 5218
57°43'52"N 26°55'43"E

157. **Õõbikuoru hüdroelektrijaam**
Õõbikuoru tn 3, Rõuge alevik,
Võru maakond
+372 509 0372
www.rougemuseum.ee
+372 785 5218
57°43'52"N 26°55'43"E

158. **Viitina mõis**
Viitina küla, Rõuge vald,
Võru maakond
57°41'34"N 26°56'45"E

159. **Karula Maarja kirik**
Lüllemae küla, Karula vald,
Valgamaa
www.valgaparaoskhood.ee
+372 769 7249
57°44'50"N 26°22'38"E

160. **Sävi turismitalu**
Sävi küla, Laheda vald,
Põlva maakond
www.hurmorg.ee
+372 517 4470
58°05'4"N 26°53'11"E

161. **Oru turismitalu**
Varbuse küla, Kanepi vald,
Põlva maakond
www.maamees.ee
+372 526 1630
58°12'26"N 26°54'52"E

162. **Kopli Talukõögi puhkemaja**
Kopli talu, Tamsaru küla,
Kõlleste vald, Põlva maakond
www.kopilitalu.ee
+372 506 6568
58°24'3"N 26°55'6"E

163. **Ala-Juusa puhkemaja**
Ihamaru küla, Kõlleste vald,
Põlva maakond
www.alajuusa.ee
+372 503 3661
58°23'1"N 26°53'23"E

164. **Metsa-Lukatsi talu**
Ihamaru küla, Kõlleste vald,
Põlva maakond
www.puhkelaud.ee
+372 566 643398
58°3'43"N 26°53'53"E

165. **Mesikamble puhkemaja**
Karitsiksi küla,
Vastse-Kuuste vald,
Põlva maakond
www.mesikamae.ee
+372 503 7115
58°8'18"N 26°54'46"E

166. **Kassiuru puhkemaja**
Kõidjärve küla,
Vastse-Kuuste vald,
Põlva maakond
www.kassiuru.ee
+372 503 1495
58°8'18"N 27°0'49"E

167. **Taevaskoja Salamaa**
Taevaskoja tee 32,
Taevaskoja küla, Põlva vald,
Põlva maakond
www.salamaa.ee
+372 5345 6480
58°9'19"N 27°21'8"E

168. **Taevaskoja Puhkekoja**
Taevaskoja küla, Põlva vald,
Põlva maakond
www.taevaskoja.ee
+372 5373 6406
58°6'1"N 27°2'43"E

169. **Moste Võnavabriku Külastismaja**
Moste alevik, Mooste

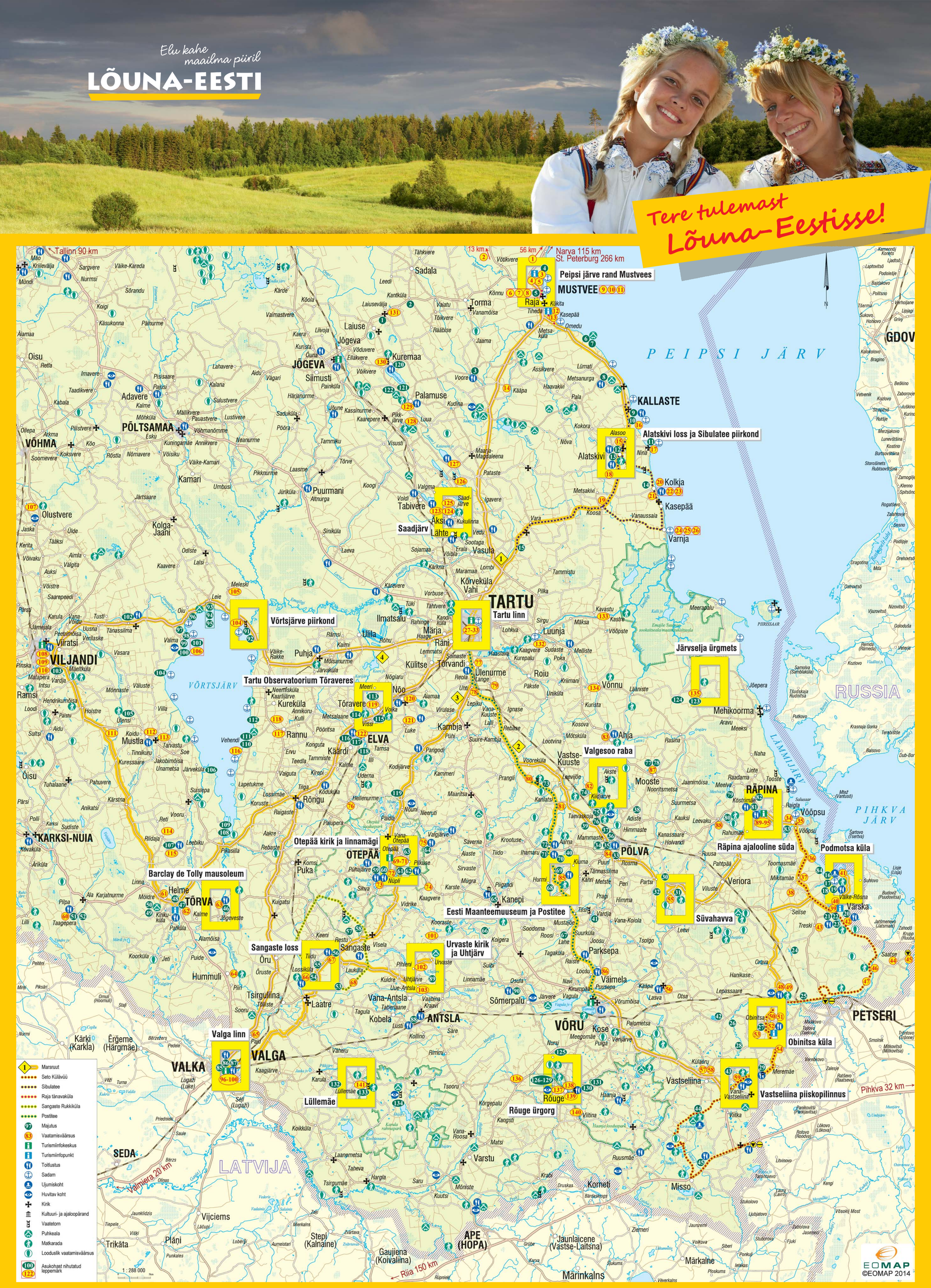
Elu kahe maailma piiril
LÕUNA-EESTI
Tere tulemast Lõuna-Eestisse!
Tallinn 90 km
Narva 115 km
St. Peterburg 266 km
Peipsi järve rand Mustvees
MUSTVEE
Raja
Torma
Sadala
Laiuse
Jõgeva
JÕGEVA
Kuremaa
Palamuse
Siimusti
Adavere
PÕLTSAMAA
VÕHMA
Oisu
Kamari
Puurmani
Olustvere
Kolga-Jaani
Tabivere
Äksi
Lähte
Saadjärv
Vasula
Kõrveküla
Vahi
TARTU
Tartu linn
Ilmatsalu
Ülila
Puhja
Tõrvandi
Ülenurme
Luunja
Roiu
Võnnu
Mehikoorma
Järvselja ürgmets
Võrtsjärve piirkond
Tartu Observatoorium Tõraveres
Tõravere
Nõo
Kureküla
Rannu
Kaardi
ELVA
Kambja
Ahja
Valgesoo raba
Vastse-Kuuste
Mooste
RÄPINA
Võõpsu
Räpina ajalooline süda
Podmotsa küla
PÕLVA
Veriora
Süvahavva
Varska
Kanepi
Eesti Maanteemuuseum ja Postitee
Otepää kirik ja linnamägi
OTEPÄÄ
Puka
Barclay de Tolly mausoleum
Helme
TÕRVA
Sangaste loss
Sangaste
Urvaste kirik ja Uhtjärv
Parksepa
Väimela
Hummuli
Tsirguliina
Laatre
Vana-Antsla
Kobela
ANTSLA
Sõmerpalu
VÕRU
Kose
PETSERI
Obinitsa küla
Valga linn
VALGA
VALKA
Lüllemäe
Rõuge
Rõuge ürgorg
Vastseliina
Vastseliina piiskopilinnus
Pihkva 32 km
Valmiera 20 km
Riia 150 km
SEDA
LATVIJA
RUSSIA
PEIPSI JÄRV
VÕRTSJÄRV
PIHKVA JÄRV
LÄMMIJÄRV
KALLASTE
Alatskivi loss ja Sibulatee piirkond
Alatskivi
Kolkja
Kasepää
Varnja
Meeriapalu
Misso
Korneti
Varstu
Vijciems
Stepi (Kalnaine)
APE (HOPA)
Jaunlaicene (Vastse-Laitsna)
Gaujiena (Koivaliina)
Mārkalne
Mārinkalns
Trikāta
Plāņi
Valmiera
Valga
Võru
Marsruut
Seto Külavöö
Sibulatee
Raja tänavaküla
Sangaste Rukkiküla
Postitee
Majutus
Vaatamisväärsus
Turismiinfokeskus
Turismiinfopunkt
Toitlustus
Sadam
Ujumiskoht
Huvitav koht
Kirik
Kultuuri- ja ajaloopärand
Vaatetorn
Puhkeala
Matkarada
Looduslik vaatamisväärsus
Asukohast nihutatud leppemärk
1 : 288 000
EOMAP
©EOMAP 2014